

Motion

av herr Olof Andersson m.fl. angående omvandlingen av Farsta gård till ett centrum för kulturell aktivitet

I samband med Stockholms Arbetarekommuns direkta hänvändelse till allmänheten om förslag till förbättringar av förhållandena i vår stad har följande fråga framförts.

I en beskrivning av Farsta gård i Samfundet S:t Eriks årsbok 1959 skriver stadsantikvarie Tord O:son Nordberg: »Längst nere mot Stockholms gräns i söder i det natursköna området mellan sjöarna Magelungen och Drevviken växer nu den nyaste drabantstaden fram. — Här har redan nya husjättar marscherat in i täta led, med tross och allt, och i manstarka kompanier och bataljoner slagit under sig den jungfruliga marken i detta sällsynt vackra och omväxlande sörmländska landskap med dess mörka skogar, romantiska klyftor, leende hagar och blå vatten, berömda för sin fiskerikedom och sitt fågelliv. — Det är det gamla frälsehemmanet Farsta som nu exploateras. — De flesta av de gamla byggnaderna har nu rivits. — Men nere vid Magelungens strand ligger ännu den gamla gården, och den skall lyckligtvis bevaras. Den (mangårdsbyggnaden) kan räknas bland de märkligaste träbyggnader från karolinsk tid, som finns bevarade inom stadens område. Läger man härtill hela anläggningen med flygel och ekonomibyggnader från 1700-talet, med trädgård och vatten, måste man anse Farsta vara en av stadens omistliga klenoder.»

Som framgår av Nordbergs beskrivning har den gamla Farsta gård, vars manbyggnad uppfördes någon gång under senare hälften av 1600-talet, ett naturskönt läge vid stranden av Magelungen, och själva gårdsanläggningen betecknas som en omistlig klenod. När själva underlaget för gårdens existens, dess jordbruk, nu försvunnit i och med att fastigheten exploaterats, synes det vara angeläget att bevara gården som en levande och integrerande del i det samhälle, som vuxit upp på dess forna ägor. Man bör därvid ge den en ny funktion, som samtidigt bevarar gården i dess ålderdomliga stil och gör det möjligt för allmänheten att tillgodogöra sig dess kulturvärden och om möjligt tillföra den nya sådana värden.

En möjlighet att förverkliga denna tankegång är att på Farsta gårds område skapa ett kulturcentrum för Farsta och omgivande stadsdelar. Den gamla gården skulle kunna inredas till konstsalong. Eventuellt behöver den på ett pietetsfullt sätt kompletteras med en eller två paviljonger. Stommen i den utställda konsten kan utgöras av depositioner (t.ex. från Moderna Museet) som sedan kompletteras med aktuella konstutställningar. Trädgården samt platån söder om mangårdsbyggnaden lämpar sig väl för exposition av friskulptur. Den gamla holländska väderkvarnen från år 1841 bör i samband därmed restaureras och förses med vingar.

Om möjligt bör anläggningen innehålla någon specialitet, som gör den ännu mer attraktiv för hela stadens befolkning. Utöver den nämnda utställningen av friskulptur kan man tänka sig en utställning av glas och keramik. Den kan vara av såväl museal karaktär som en exposition av det bästa i våra dagars produktion.

I den park, som från mangårdsbyggnaden sträcker sig ner mot Magelungen, kan man komponera in en friluftsscen, där parkteater, föreställningar, friluftsmusik och dylikt kan arrangeras. Konserter med kammarmusik kan även anordnas i stora salen i huvudbyggnaden med åhörare även i de anslutande rummen.

För att även tillfredsställa den materiella välfägnaden bör en servering finnas inom anläggningen. Möjligen kan man lösa denna fråga i samverkan med intilliggande bad och idrottsplats.

Det markområde runt om Farsta gård, som lämnats fritt från bostads- och annan bebyggelse, är en bild i miniatyr av det omgivande landskapet sådant det såg ut före exploateringen. Det rymmer fortfarande stora skönhetsvärden. Vänder man ryggen åt höghuskropparna i Farsta, ser man ut över Magelungens vatten mot Farstanäsets leende lövängar och längre bort skymtar den mörka Ågestaskogen. Vid bevarandet av markerna runt gården bör man söka betona denna miljö, och genom lämpliga kompletteringar låta området bli så representativt som möjligt för den växtlighet, som är typisk för denna del av Södertörn. Genom att inkomponera lämpliga gångvägar kan området bli ännu lämpligare för promenader, särskilt för äldre människor, mödrar med småbarn och andra, som ej kan förflytta sig så långt som till friluftsområdet i Ågesta. De kan här få en möjlighet att njuta av efterlängtd avskildhet från den larmande storstadsmiljön.

Den mark som omsluter Farsta gårds område är enligt generalplanen reserverad för idrottsplats, bad, yrkesskola och parkering. Hela detta område mellan Rödkinda och Björkudden bör därför planeras i ett sammanhang till en väl samordnad enhet för kulturell aktivitet och rekreation för i första hand farstaborna. För att från början öka intresset för anläggningarna, bör projekteringen av de olika delarna ske i intim samverkan med representanter för organisationerna på platsen. Ett centrum av här

skisserat slag kommer att bli av stor betydelse för dem som bor i söderort, men det kommer dessutom att bli en attraktion för samhället här ute. För det kulturella livet skulle det kunna bli till ovärderlig nytta samtidigt som det på ett förnämligt sätt skulle komplettera det välförsedda kommersiella och sociala centrum som Farsta Torg utgör.

Med hänvisning till vad som här anförts får vi hemställa,

att Farsta gård omvandlas till ett centrum för kulturell aktivitet såsom konstutställningar, parkteater m.m. samt för rekreation.

Stockholm den 18 juni 1962.

Olof Andersson

Ryno Vigedal

Sten Andersson

I samband med Stockholms Arbetarekommuners första kongress den 11-12 november 1961 beslutades om förslag till förbättringar av bostadsförhållanden i de olika stadsdelarna. I samband med planering måste det således vara en självklarhet att de olika stadsdelarna tillgodoseas i detta avseende.

Andanförstuds samlingstokaler kan utgöra ett nödvändigt komplement till bostadsbyggnaden i de olika stadsdelarna. I samband med planering måste det således vara en självklarhet att de olika stadsdelarna tillgodoseas i detta avseende.

I de flesta ytterstadsområdena har också numera uttryckt behov vid utbyggnaden eller också genom kompletteringsbyggnade, andanförstuds samlingstokalsutrymmen akypats för bland annat föreningslivet behov.

Däremot har vissa innerstadstadsdelar kommit att släpa efter i detta avseende. Sålunda är de på Kungsholmen verkansamma föreningarna för närvarande sammantråda i lokalitet som är belägna i en fastighet som skall rivas inom en relativt snar framtid. För att täcka detta behov av samlingstokaler på Kungsholmen, synes staden med fördel kunna låta utrymma vissa samlingstokalsutrymmen för stadsdelens föreningsliv i det planerade måttstället i kvarteret Klamparen vid Fleminggatan.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställer jag således,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt fastighetsnämnden att låta undersöka möjligheterna av att samlingstokalsutrymmen ordnas i det nya måttstället i kvarteret Klamparen på Kungsholmen.

Stockholm den 18 juni 1962.

Yvan Söderström